

Formada en el magisteri, la música, els viatges i un ambient familiar entre la història i l'arqueologia, de la qual el seu germà, Miquel Oliva Prat (Girona, 1922-1975), fou molt notable conreador, Isabel Oliva (Girona, 1924) va complir noranta anys el novembre de 2014. Autora d'un ampli registre poètic, escampat en una bona colla de llibres, premis i recitals, el seu temari creatiu abraça els vells espais de la naturalesa i la ciutat, amb tots els elements —reals i invisibles— que els acompanyen: jardins, silencis, músiques, pedres, l'aigua i la nit.

La poètica gironina d'Isabel Oliva

XAVIER GARCIA > TEXT

PERE DURAN > FOTOS

La veritat és que no tenia gaires notícies —ni gaires ni moltes, cap— de la poetessa gironina Isabel Oliva i Prat, que el novembre de 2014 va ajustar els seus noranta anys. I si en tenia alguna és perquè l'associava —gràcies als cognoms, patern i matern— amb el seu germà, Miquel Oliva i Prat, arqueòleg ja prestigiós, tot i la seva mort tan prematura per accident de trànsit, el 1975, amb poc més de cinquanta anys.

I és que estem en el de sempre: és humanament possible, tot i estar interessat per les diverses manifestacions culturals, estar mínimament al corrent, només en el camp de la poesia, de l'ingent batalló de poetes que ens conviden als seus versos? Ho veig difícil. En qualsevol cas és un fet —com recordava sovint Josep M. Llompart, poeta ell mateix, i molt apreciat— que també «Catalunya (ell es referia a Mallorca) és el país que té més poetes per metre quadrat».

Sigui com sigui, aquí estan els nostres poetes, ells i elles, escampats per les geographies urbanes o rurals, editant en editorials consolidades i en d'altres que encara no ho estan, publicant en revistes de tot pelatge, presentant-se a premis

(i guanyant-los, com és el cas d'Isabel Oliva), fent innombrables recitals arreu, a fi que el poble senti —ni que sigui per un moment— el dring de la poesia recitada (talment els grecs a les seves àgores) i, en fi, amb els seus versos, assenyalant camins, plantejant dubtes, descrivint atmosferes, potser enyorant temps ancestrals i prefigurant, per què no?, els que ens esperen.

Del magisteri a la poesia

Aquest és, em sembla, el cas d'Isabel Oliva, que no aparenta, per la seva articulació física i mental, que els anys li pesin. Tot al contrari: jo crec que l'han alliberada, sobretot des que es va jubilar de la seva vocació magisterial, perquè és en aquesta etapa, des d'aleshores, que s'ha dedicat a configurar poemes i llibres (una quinzena ben bona) que jo diria que ja anava perfilant en els seus temps laborals més atrafegats.

Gràcies a un altre poeta, el barceloní Miquel-Lluís Muntané, havia llegit alguns dels seus poemes, publicats en llibres obsequiats, i també per ell vaig tenir ocasió de conèixer-la, a casa seva, a Girona, en una conversa plàcida, però incisiva i animada, però no sobrecarregada, perquè, quan

**Ni localista ni falsament universalista,
Isabel Oliva és plenament catalana
i catalanesca, i amb un alt sentiment**

vaig a veure poetes, sempre tinc la impressió que volen tornar als seus silencis creadors. I ben fet que fan, en vista de la xerradissa del nostre món, on sembla que cada cop calgui anar més lluny per trobar un motiu de revelació.

Aquest, per contra, no és el cas d'Isabel Oliva, que té en els espais medievals de la seva ciutat motius més que sobrats per extreure'n el daurat literari que el temps hi ha deixat i que ella veu, sent i pressent. Així ho trobem, per exemple, en alguns dels seus llibres, com *L'instant de l'àngel* (CCG Edicions, Girona, 2004) o a *Col·leccionista de tardes* (CCG Edicions, 2006), amb referències, també, en aquests i altres llibres, als espais mediterranis que ha visitat.

La senyora Oliva no és, per aquest motiu, una poetessa ni local ni menys localista. Tampoc no és falsament universal, com cert anarquisme literari s'entesta a fer córrer, perquè és conscient dels límits —aquests sí, a tot arreu— que tenim per totes bandes. Ni localista ni falsament universalista, és plenament catalana i catalanesca, i amb un alt sentiment, pel que vaig veure, de «catalania», com deia l'enyorat fotògraf, editor i historiador Pere Català Roca.

Això vol dir que aquesta dama, que allà on posa l'ull introdueix la seva bala poètica, s'ha passejat àmpliament pel país (de Cadaqués a Deltebre, de Guissona a Sant Feliu de Guíxols, etc.), i que a tot arreu ha trobat gràcies, com les que té, segons escrivia Pere Coromines, la seva comarca veïna de l'Empordà.

Màgia i misteri. Subtileza i detall

Els seus comentaristes —crítics i també poetes, de Ricard Creus a Sam Abrams, passant per Jordi Pàmias, el mateix Muntané i, entre tants, Teresa Costa-Gramunt— han destacat valors de la seva poesia, planera i entenedora, de poca

retòrica i, en canvi, amb la dosi suficient de màgia i misteri, donant a la paraula el do essencial de la vivesa, tal com reclamava Maragall en la seva *Paraula viva*. D'«emocions intenses a partir de la subtileza i el detall» parla Miquel-Lluís Muntané del llibre *Ària per a una sola corda*, poemes de procedència musical, matèria artística de la qual la senyora Oliva és també molt coneixedora i intèrpret.

Isabel Oliva s'ha abeurat dels clàssics moderns catalans (Carner, Màrius Torres, Joan Vinyoli, Palau Fabre, Ferrater, Peruchó), però també d'exterioris (Keats i molts altres) i dels seus contemporanis (Margarit, Pàmias, el seu paísà Comadira, Parcerisas, etc.), a tots els quals, com alguns dels anteriors, llegeix, coneix i tracta.

De manera que Girona, equiparada a Catalunya a la insigne Florència, a més dels poetes consagrats, reaconsagrats i per consagrar, els noms dels quals potser ja no cal ni esmentar, perquè els veritablement interessats els saben de cor, disposa també de l'art poètica d'una dona gran, però que no ho sembla; d'una àvia que, en terreny d'homenots, fa sentir la seva veu per escrit, amb la indubtable modèstia de començar a publicar quan els «ametllers (laborals) ja estan batuts» (com deia Pla, sense el «laborals») i, en fi, d'una mestressa que, essent jove i essent estimulada per la cultura familiar, va tenir el bon gust i la decència d'oblidar els esgarips sentimentals de l'edat del *pavo*, per donar-nos, en l'edat de l'experiència, uns versos que sembla que sempre ha portat ben endins. El darrer reconeixement a Isabel Oliva ha estat a Blanes, en el marc dels veterans premis Recull, on ha obtingut, aquest any, el «Bennet Ribas», de poesia, pel seu llibre *Passeig d'hivern*.

Xavier Garcia és periodista.

Els seus comentaristes han destacat valors de la seva poesia, planera i entenedora, de poca retòrica i, en canvi, amb la dosi suficient de màgia i misteri